

Бригадни генерал Душан Стојановић,
командант Команде за обуку

Сложенији систем обучавања

Јасна је разлика у обучавању рочних и професионалних војника. Пре свега према улазним параметрима – професионални војници бирају се међу великим бројем кандидата, спремнији су у сваком погледу и мотивисани да постигну што боље резултате у обуци. С друге стране, Упутство за управљање обуком, као кључни нормативни документ, прецизира стандарде које професионални војници треба да достигну да би се оценили оспособљеним за службу у Војсци Србије. Стандарде морају да испуне.

Снимио Б. МИЛИВОЈЕВИЋ

Организацијске промене и професионализација Војске Србије условили су и усложњавање система обучавања, који је сада у потпуности прилагођен оспособљавању и образовању професионалаца – војника, подофицира

и официра. О достигнутом нивоу теоријског и практичног обучавања професионалних припадника Војске за „Одбрану“ говори први човек Команде за обуку, некадашњи наставник у Школи националне одбране, научни истраживач и теоретичар, али пре свега командант.

■ *Господине генерале, до дужности на којој сте сада, прешли сте дуг пут од командира батерије, до начелника у Школи националне одбране, начелника одељења у команди оперативног нивоа, начелника одељења у Генералштабу, команданта бригаде Коинене војске, што сведочи о Вашем свестраном интересовању и интердисциплинарном образовању. Били сте и командир и педагог, а дали сте и значајан допринос теоријској разради концепција одбране и употребе Војске. Колико Вам стечено искуство помаже у обављању најновије, веома одговорне и, с обзиром на карактер Команде за обуку, далекокежне дужности?*

– Откако носим униформу прошао сам све трупне дужности, од командира вода до команданта бригаде. Радио сам у војном школству, био наставник у звању доцента у Катедри оператике за ниво командно-штабног и генералштабног усавршавања. Сада сам на челу команде оперативног нивоа и могу рећи да ми је стечено искуство, и практично и теоријско, драгоцено за обављање дужности. Да би био добар, успешан командант, официр мора да буде и педагог и психо-

лог и андрагог. Али пре свега војник. Успешно командовање тражи искуство, коректан војнички однос према људима, способност да се потчињени састави усмеравају и мотивишу за квалитетно извршавање задатака и достизање постављених циљева. А то подразумева јасно дефинисање захтева, постављање прецизних критеријума и стандарда и поштовање законитости у раду.

■ *Обука професионалних војника се, свакако, разликује од обуке некадашњих „рочних“ војника, па и оних на добровољном служењу војног рока. Више је курсева, више практичних облика наставе. Колико је процес обуке прилагођен тој другој врсти војника и шта обухвата?*

– Основна функција Команде за обуку јесте индивидуална обука војника на добровољном служењу војног рока, кандидата за професионалне војнике и кандидата за подофицире. Поред тога, Команда у својим центрима реализује и курсирање, односно усавршавање кадра Војске Србије у области обуке. У процесу професионализације Војске Србије била је неопходна промена система индивидуалне обуке. До 2009. године тај систем је тежишно био усмерен на рочни састав, а данас имамо заокружен систем индивидуалне обуке професио-

налног састава. Током 2011. године у нашим јединицама оспособљено је 970 војника на добровољном служењу војног рока и око 800 кандидата за професионалне војнике, док је у овој години, до почетка септембра, обучено око 500 војника „добровољаца“. Отпочела је и обука 490 војника септембарске генерације, међу којима је и 50 девојака.

Поред тога, током прошле и ове године реализовано је више од 130 курсева и других облика усавршавања, на којима је обучено више од 3.600 официра, подофицира, професионалних војника и цивилних лица, а до краја 2012. године планирана је реализација још 20 курсева и различитих облика усавршавања за више од 363 лица. Подаци јасно указују да је систем обучавања у овој фази реформе система одбране веома сложен, али пре свега јер су категорије кадра који обучавамо различите, посебно кад је реч о професионалним војницима, који су на различите начине примани у професионалну службу. Један број њих није завршио обуку и било је нужно да се најпре војнички оспособе, као и кандидаткиње за професионалне војнике. Зато смо развили планове и програме за различите категорије кадра и различите облике усавршавања, узимајући у обзир и већ обучене војнике који су, у међувремену, добровољно одслужили војни рок.

НАЈБОЉИ У ПОДОФИЦИРЕ

– Треба увек имати у виду да се за подофицире оспособљавају најбољи професионални војници, које предлажу команде и јединице Војске Србије. Они најпре похађају лидерски курс и основни курс за подофицирског кадра, подофицири морају да постану вође група и одељења – непосредни извођачи индивидуалне обуке и обуке одељења. До сада је реализовано пет лидерских курсева с 239 полазника и четири основна курса за 177 подофицира, од којих је више од 150 и унапређено у чин водника. До краја године планирана је реализација још два лидерска курса за 120 полазника.

У Центру за усавршавање подофицира до сада је реализовано и шест курсева за прве подофицире, а завршио их је 141 полазник. Други курсеви усавршавања подофицира планирани су према потребама команди и јединица за 2013. годину. Команда за обуку задовољна је квалитетом реализације курсева који се верификују на завршним испитима, али нам посебно значе високе оцене које о раду и оспособљености полазника добијамо из команди и јединица, пре свега оцена главног подофицира Војске Србије и главних подофицира команди оперативног нивоа – истиче бригадни генерал Душан Стојановић.

Јасна је разлика у обучавању рочног и професионалног војника. Пре свега према улазним параметрима, професионални војници бирају се међу великим бројем кандидата, спремнији су у сваком погледу и мотивисани да постигну што боље резултате у обуци. С друге стране, Упутство за управљање обуком, као кључни нормативни документ, прецизира стандарде које професионални војници треба да достигну да би се оценили оспособљеним за службу у Војсци Србије. Стандарде морају да испуне.

■ У Центрима за обуку, пошћеним Команди којом командујете, реализује се и усавршавање или образовање подофицира, које сада добијамо од најбољих професионалних војника. Које су карактеристике њиховог обучавања и каква је квалитетна слика курсева?

– Подофицири су раније до највиших подофицирских чинова стизали без посебних усавршавања. Сада су у области каријерног вођења подофицира, које обухвата постављење на дужност и унапређивање у виши чин, планирана четири облика усавршавања – виши курс, курс за прве подофицире, штабни курс и курс за главног подофицира. Измене у концепту оспособљавања за подофицире и њихово усавршавање током каријере захтевале су промене и у организацијској и у нормативној области. Формиран је Центар за обуку и усавршавање подофицира, који има најквалитетније офицере и подофицире – инструкторе, а обезбеђена је и потребна инфраструктура. Прва четири подофицира завршила су курс за инструкторе и сертифицирани су у Краљевској војној школи за подофицире у Холандији. По повратку, они су, с два инструктора из исте школе, реализовали први курс за подофицире у Центру, након чега су и остали добили звање инструктора.

Када је реч о нормативној области, израђени су програми за све курсеве чија је реализација планирана у

Центру за обуку и усавршавање подофицира. У њиховој изради коришћена су искуства страних армија, стечена на великом броју међународних активности, на којима су учествовали и наши припадници, а поред тога велики број делегација страних армија посетио је Центар и помогао саветима и мишљењима.

■ Команда за обуку надлежна је и за реализацију практичне обуке кадетџа који полазе у Војну академију, штао имплицитно и већу дозу одговорности за будући официрски кадар. Како сџе задовољни џим делом обавеза које се реализују у центрима за обуку?

– Студијским програмима школовања кадета Војне академије од 2010. године предвиђено је да првих месец и по дана кадети прве године реализују основно оспособљавање у центрима за обуку. Тренутно се на обуци у 2. и 3. центру за обуку налази 189 кадета 137. класе Војне академије и 29 кадета 4. класе ВМА. Такав садржај школовања јесте потреба система одбране. Анализе су показале да је за кадете врло значајно да у конкретним условима доживе војну организацију и да, након савладавања практичног дела обуке, лакше отпочну изучавање теоријских садржаја програма школовања на Војној академији.

Тај вид практичне обуке има посебну вредност не само зато јер кадети стичу основне војничке вештине, стројево се уобличе, први пут гађају, положе војничку заклетву и савладају

ВИЗИЈА РЕГИОНАЛНОГ ЦЕНТРА

– Центар за усавршавање кадрова АБХО у Крушевцу, као регионални центар, представља визију на којој интензивно радимо, иако још нисмо добили акредитацију. Током 2011. године у Центру су реализована два курса за припаднике Војске Србије са 45 полазника и шест међународних курсева с 100 полазника из 29 земаља. У овој го-

дини реализован је курс за припаднике Војске Србије на коме је учествовало 17 полазника и четири међународна курса која су имала 45 полазника. Очекујемо да ове године на курсевима реализованим у Крушевцу учествују полазници из више земаља него претходне године, што показује да Центар добија све већи значај и углед.

остале садржаје, већ и зато што на тај начин, заправо, најбоље сагледавају улогу и дужности војника, оних којима ће, обављајући почетне официрске дужности, бити претпостављени. Поред тога, кадети током неколико недеља практично доживе будући позив, имају прилику да тестирају своје могућности и потврде, односно промене избор професије. Имајући то у виду, обуци кадета дали смо приоритет над свим осталим садржајима обучавања, јер је то директна инвестиција у будућност.

■ *Да ли сīе задовољни центрима за обуку, њиховом ојремљеношћу, нивоом појуне и квалификацијом обуке у њима? Један од њих, Центар у Крушевцу, на пример, шрeba да прерасīе и у регионални центар. Колико је шa жеља реална?*

– Претходних година, као и током 2012, посебно смо се ангажовали на избору и оспособљавању кадра за реализацију садржаја обучавања у нашим јединицама, на полигонима, стрелиштима и вежбаљштима. Кадар и инфраструктура за обуку представљају неодојиви део целине. Иако сам уопште задовољан стањем у центрима за обуку, пре свега односом професионалних припадника према задацима планирања, организовања и извођења обуке, треба рећи да има простора за побољшање тренутног стања, најпре у осавремењавању инфраструктуре за обуку – опремање тренажерима, симулаторима, стрелишном опремом, али и у стварању бољих услова за смештај и организацију живота и рада у јединицама. Задовољан сам и попуном јединица, она је виша од 90 одсто, али пре свега сам задовољан квалитетом инструктора и сертификатора индивидуалне обучености. Они су у претходном периоду у потпуности препознали своје место и улогу у систему обуке. Учинили су много и на личном усавршавању и оцене њихове оспособљености су високе – врло добре и одличне.

Када је реч о Центру за усавршавање кадрова АБХО у Крушевцу, који је 2007. године уврштен у Презентаци-

они документ Владе Србије за приступање Програму Партнерства за мир, сматрам да има све услове да постане регионални центар. У поглављу 2 презентационог документа, Центар АБХО представљен је као национални капацитет који се може ставити на располагање за регионалне и шире међународне потребе и од тада се на експертским састанцима, током билатералних посета и реализације међународних курсева, ради на реализацији тог пројекта. Последња у низу јесте посета команданта школе НАТО-а из Оберамергауа пуковника Марка Беинса, реализована у августу ове године, када је истакнуто да капацитети и инфраструктура за обуку Центра у Крушевцу и полигона „Равњак“ задовољавају стандарде за добијање статуса партнерског центра. У току посета и експертских разговара дефинишу се модели и могући начини сарадње и реализације међународних курсева.

■ *После дугогодишњег делимичног занемаривања, физич-*

БРАНИЋЕ ПРВО МЕСТО

– Команда за обуку посвећује велику пажњу физичкој оспособљености својих припадника. Да је то тако потврђује и успех постигнут на прошлогодишњем Спортском првенству Војске Србије, када је екипа Команде освојила прво место. Правовремене и квалитетне припреме предуслов су за освајање медаља – истиче бригадни генерал Душан Стојановић и напомиње да су спортисти Команде за обуку и претходних дана вредно тренирали у центрима за обуку.

– Ових дана интензивно се припремамо за учешће на наредном спортском првенству. Ми се озбиљно припремамо, свесни чињенице да је прво место императив свих такмичарских екипа. Уверен сам да ће у фер-плеј борби наше екипе, у свим спортским дисциплинама, потврдити квалитет физичке оспособљености припадника Команде за обуку.

кој обуци се у Војсци посвећује све већа пажња. Команда за обуку редовно посīиже зајажене усīехе на сīоршским такмичењима у Војсци. Колико инсисīирашe на физичкој и вашреној оспособљености припадника Команде?

– Имам недоумицу и питање да ли је у једном периоду физичка обука у Војсци Србије била запостављена. Рекао бих да се то дешавало само у оним командама и јединицама где се није поштовала нормативна регулатива у тој области, тамо где су се неким другим задацима давали приоритети и где није било личног примера старешина на најодговорнијим дужностима. Уверен сам да тога више нема. У Команди за обуку физичку оспособљеност припадника сматрамо једнако значајним делом јединствене целине оспособљености припадника Војске, коју још чине и стручноспецијалистичка и ватрена оспособљеност. У том смислу, а пре свега правилним планирањем, обезбедили смо да физичкој обуци у Команди и јединицама присуствује максималан број припадника. Одсутни могу бити само они који извршавају неодојжне задатке. Узели смо став да припадници Команде за обуку, без обзира на којој се дужности налазе, морају имати најмање врло добру оцену према стандардима за проверу физичке способности.

Када је реч о ватреној оспособљености, истичем да припадници Команде за обуку реализују сва предвиђена гађања. У тој области смо такође предостваривањем циља који смо поставили – само врло добра оцена. Право је задовољство када се резултати оспособљености припадника Команде верификују високим оценама инспекције Инспектората одбране и контроле Генералштаба Војске Србије.

■ *Команда за обуку је прешīо-сīављена и шреришорјалним бригадама, шīо значи да је одговорна и за оспособљавање резервног сасīава. Да ли сīе задовољни сīањем у шим јединицама?*

– Поред задатака обучавања, Команда за обуку се, с ништа мање упорности и доследности, бави и својим другим задатком – мобилизацијским припремама. Према доктринарним решењима, Команда у рату прераста у Команду територијалних снага, а јединице Команде за обуку формирају територијалне бригаде, њих укупно осам, као и одређен број нижих јединица.

Мобилизацијски планови се плански ажурирају. Током године саопштили смо ратни распоред ради подмлађивања резервног састава и

смотру покретних ствари из пописа, и – задовољни смо постигнутим резултатима.

Обука ратних команди и јединица јесте област у којој постоје и највећи проблеми. До сада смо индивидуално обучавали привремени састав и део критичних специјалности. Због недостатка финансијских средстава нисмо реализовали планирану обуку команди територијалних јединица.

Израдили смо средњорочни план обуке резервног састава у коме је изражена јасна пројекција када и како подићи обученост ратних команди и

Ових дана анализирамо наше ангажовање на тим задацима. Поред великог броја позитивних искустава, уочили смо и слабости које опремањем и обуком треба уклонити.

Желео бих да нагласим да смо у извршењу задатака треће мисије Војске Србије пре пола године били по броју припадника и технике значајније ангажовани и у отклањању последица од снежних падавина и да је за такво ангажовање одликовано пет припадника Команде за обуку – један официр, два подофицира и да професионална војника.

■ *Какви су планови Команде за обуку у наредном периоду?*

– Планови Команде за обуку до краја 2012. године су реални и оствариви. Основни циљеви су реализација планова оспособљавања свих категорија кадра и одржавање достигнутог степена оперативних и функционалних способности команди и јединица. Међу најважније активности до краја 2012. године убрајамо реализацију обуке кадета Војне академије и војника септембарске класе на добровољном служењу војног рока, који су 22. септембра положили војничку заклетву, пријем потпоручника који су, по завршетку Војне академије, стигли у јединице и њихова обука за дужности на које су постављени. Такође, командно-штабна вежба Команде Команде за обуку и потчињених јединица, задаци из планова међународне војне сарадње, реализација годишњих анализа и планирање за наредну годину, као и припрема и учешће екипе на 5. спортском првенству Војске Србије. Лично не очекујем проблеме у реализацији задатака.

Команда за обуку ће се у 2013. години тежишно ангажовати на реализацији планова оспособљавања свих категорија кадра, а у складу с одобреним финансијским средствима очекујем да ћемо побољшати стање инфраструктуре за обуку, услове живота и рада у делу наших јединица и отпочети реализацију средњорочног плана обуке резервног састава. ■

Душан ГЛИШИЋ

ПОМОЋ УГРОЖЕНИМА

Током врелих летњих месеци на гашењу пожара били су ангажовани припадници више јединица Команде за обуку. Због обима угрожености свакако је најзначајније било ангажовање на Тари, али су припадници, њих више од 250, заједно са осталим припадницима Војске Србије, пре свега из јединица Копнене војске, били ангажовани и на простору села Крива Река (општина Брус), Мали Шиљеговац и Гаглово (Крушевац), Горња Горевница (Горњи Милановац), Милићевац (Чачак), више локација на подручју планине Суворор, као и села Горња Каменица и Равно Бучје (општина Књажевац).

јединица. Постоје уверавања да ће од наредне године бити обезбеђена финансијска средства за реализацију задатка у овој области.

Последњих недеља Команда за обуку је помогла у гашењу бројних пожара у Србији. Кад је реч о трећој мисији Војске, Команда има значајну улогу. Како се носите с тим захтевима друштва, који се нужно повећавају у све тежој економској ситуацији?

– Нама су задаци треће мисије Војске Србије потпуно јасни. И за њих се припремамо правовременом проценом угрожености, избором и припремом снага и средстава које у одређеном тренутку можемо, а рекао бих и морамо да ангажујемо и добром координацијом са штабовима за ванредне ситуације у окрузима, општинама и Сектором за ванредне ситуације МУП-а Србије.